

premit undique bellum:
Caesar and Alexandria
in Lucan's *Bellum Civile*

Frances Mills
La Trobe University

Pacific Rim Roman Literature Seminar
State University of New York
Buffalo, New York
29 June, 2001

1. ut primum terras Pompei colla secutus
attigit et diras calcavit Caesar harenas,
pugnavit fortuna ducis fatumque nocentis
Aegypti, regnum Lagi Romana sub arma
iret, an eriperet mundo Memphiticus ensis
victoris victique caput. (10. 1-6)
2. sed Caesar confisus fama rerum gestarum infirmis auxiliis
profisci non dubitaverat, aequae omnem sibi locum tutum
fore existimans. (BCiv 3.106)
3. ibi plena tumultu
litora et incerto turbatas murmure voces
accipit, ac dubiis veritus se credere regnis
abstinuit tellure rates. (9.1007-10)
4. sed fremitu volgi fasces et iura querentis
inferri Romana suis discordia sensit
pectora et ancipites animos, Magnumque perisse
non sibi. (10.11-14)
5. ... atque ibi primum e nave egrediens clamorem militum
audit, quos rex in oppido praesidii causa reliquerat, et
concursum ad se fieri videt, quod fasces anteferrentur. in
hoc omnis multitudo maiestatem regiam minui praedicabat.
hoc sedato tumultu crebrae continuis diebus ex concurso
multitudinis concitationes fiebant, compluresque milites
huius urbis omnibus partibus interficiebantur.
(BCiv, 3.106)
6. curisque ingentibus aeger
spem voltu simulat, premit altum corde dolorem.
(Aen. 1. 208-9)

7. tua profuit umbra,
Magne, tui socerum rapuere a sanguine manes,
ne populus post te Nilum Romanus amaret.
inde Paraetonium fertur securus in urbem
pignore tam saevi sceleris sua signa secutam.
(10. 6-10)
8. intrepidus superum sedes et templa vetusti
numinis antiquas Macetum testantia vires
circumit ...
(10.14-17)
9. illic Pellaei proles vaesana Philippi
felix praedo, iacet terrarum vindice fato
raptus: sacratis totum spargenda per orbem
membra viri posuere adytis; Fortuna pepercit
manibus, et regni duravit ad ultima fatum.
(10. 20-24)
10. terrarum fatale malum fulmenque, quod omnis
percuteret pariter populos, et sidus iniquum
gentibus.
(10. 34-36)
11. Macetum fines latebrasque suorum
deseruit victasque patri despexit Athenas,
perque Asiae populos fatis urgentibus actus
humana cum strage ruit gladiumque per omnis
exegit gentes; ignotos miscuit amnes
Persarum Euphraten, Indorum sanguine Gangen:
(10. 28-33)
12. quis tibi vaesani veniam non donet amoris,
Antoni, durum cum Caesaris hauserit ignis
pectus?
(10. 70-72)
13. et in media rabie medioque furore
et Pompeianis habitata manibus aula
sanguine Thessalicae cladis perfusus adulter
admisit Venerem curis, et miscuit armis
inlicitosque toros et non ex coniuge partus.
(10.72-6)
14. regina ad templum, forma pulcherrima Dido,
incessit, magna iuvenum stipante caterva.
qualis in Eurotae ripis aut per iuga Cynthi
exercet Diana choros, quam mille secutae
hinc atque hinc glomerantur Oreades; illa pharetram
fert umero gradiensque deas supereminet omnis;
Latoniae tacitum pertemptant gaudia pectus:
talis erat Dido, talem se laeta ferebat
per medios, ...
(Aen.1.496-504)

15. cum se parva Cleopatra biremi
 corrupto custode Phari laxare catenas
 intulit Emathiis ignaro Caesare tectis...
 (10. 56-60)
16. dedecus Aegypti, Latii feralis Erinys,
 Romano non casta malo. quantum inpulit Argos
 Iliacasque domos facie Spartana nocenti,
 Hesperios auxit tantum Cleopatra furores.
 terruit illa suo, si fas, Capitolia sistro
 et Romana petit inbelli signa Canopo
 Caesare captivo Pharios ductura triumphos;
 (10.59-65)
17. quem formae confisa suae Cleopatra sine ullis
 tristis adit lacrimis, simulatum compta dolorem
 qua decuit, veluti laceros dispersa capillos,
 et sic orsa loqui: "si qua est, o maxime Caesar,
 nobilitas, Pharii proles clarissima Lagi,
 exul, in aeternum sceptris depulsa paternis,
 ni tua restituit veteri me dextera fato,
 conplector regina pedes.
 (10. 82-89)
18. lege summa perempti
 verba patris, qui iura mihi communia regni
 et thalamos cum fratre dedit.
 (10. 92-94)
19. at domus interior regali splendida luxu
 instruitur, mediisque parant convivia tectis:
 arte laboratae vestes ostroque superbo,
 ingens argentum mensis, caelataque in auro
 fortia facta patrum, series longissima rerum
 per tot ducta viros antiqua ab origine gentis.
 (Aen. 1. 637-642)
20. ... In arce summa Pelopiae pars est domus
 conversa ad Austros, cuius extremum latus
 aequale monti crescit atque urbem premit
 et contumacem regibus populum suis
 habet sub ictu; fulget hic turbae capax
 immane tectum, cuius auratas trabes
 variis columnae nobiles maculis ferunt.
 post ista uulgo nota, quae populi colunt,
 in multa dives spatia discedit domus.
 (Thyestes, 641-649)
21. et inmodice formam fucata nocentem,
 nec sceptris contenta suis nec fratre marito,
 plena maris rubri spoliis, colloque comisque
 divitias Cleopatra gerit cultuque laborat.
 candida Sidonio perlucent pectora filo,
 quod Nilotis acus compressum pectine Serum
 solvit et extenso laxavit stamina velo.
 (10. 137-143)

22.   pro caecus et amens
ambitione furor, civilia bella gerenti
divitias aperire suas, incendere mentem
hospitis armati.   (10.146-149)
23.   discit opes Caesar spoliati perdere mundi,
et gessisse pudet genero cum pauper bellum,
et causas Martis Phariis cum gentibus optat.
  (10.169-170)
24.   fama quidem generi Pharias me duxit ad urbes,
sed tamen et vestri; media inter proelia semper
stellarum caelique plagis superisque vacavi, ...
  (10.184-186)
25.   sed, cum tanta meo vivat sub pectore virtus,
tantus amor veri, nihil est, quod noscere malim
quam fluvii causas per saecula tanta latentem
ignotumque caput: spes sit mihi certa videndi
Niliacos fontes, bellum civile relinquam.
  (10.188-192)
26.   isset in occasus mundi devexa secutus
ambissetque polos Nilumque a fonte bibisset:
  (10. 39-40)
27.   Summus Alexander regum, quem Memphis adorat,
invidit Nilo, misitque per ultima terrae
Aethiopum lectos: illos rubicunda perusti
zona poli tenuit; Nilum videre calentem.
  (10. 278-279)
28.   en, altera venit
victima nobilior. placemus caede secunda
Hesperias gentes: iugulus mihi Caesaris haustus
hoc praestare potest, Pompei caede nocentes
ut populus Romanus amet.
  (10.385-389)
29.   tangunt animos iraeque metusque,
et timet incursus indignaturque timere.
sic fremit in parvis fera nobilis abdita claustris
et frangit rabidos praemorso cercere dentes ...
  (10. 443-6)
30.   sed adest defensor ubique
Caesar et hos aditus gladiis, hos ignibus arcet,
obsessus gerit, tanta est constantia mentis,
expugnantis opus.
  (10.488-491)